

Posudek vedoucího práce na bakalářskou práci Sarah Matildy Ryskové „*Přes práh sauny: liminální/liminoidní charakter saunového ceremoniálu*“. Praha, Fakulta humanitních studií UK 2022, 60 s. včetně 9 s. příloh

Sarah Matylda Rysková se ve své bakalářské práci věnuje problematice tzv. saunových ceremoniálů. Za cíl si klade „skrze detailní popis zkoumaného jevu, tj. saunového ceremoniálu, porozumět významům, které mu jsou přisuzovány [...] [s důrazem] na liminální, resp. liminoidní povahu zkoumaného jevu.“ (s. 6). Svou práci zakládá na etnografickém výzkumu realizovaném v jednom z pražských saunových center.

Jak lze očekávat ze zaměření práce, teoreticky autorka vychází z konceptů přechodových rituálů Arnolda van Gennepa a liminality, liminoidu a *communitas* Victora Turnera. Nicméně tyto v podstatě kanonické práce doplňuje ve snaze o porozumění vlivu aktérů (zejména tzv. saunérů) na povahu ceremoniálu o koncepty tělesného habitu Marcela Mause a tělesného kapitálu Loïc Wacquanta. Kombinaci těchto konceptů považují za neotřelou a ve vztahu k řešenému problému za inovativní. Samotné teorie jsou představeny sice relativně stručně, ale systematicky a přehledně. Je však škoda, že práce neobsahuje také kapitolu, která by přibližovala, jak je zkoumaný problém, tj. saunové ceremoniály konkrétně či fenomén sauny obecně, nahlížen v antropologické perspektivě. Je to škoda o to větší, že dvě takové práce (Edelsward 1991 a Niendorf 2000) jsou uvedené v seznamu použité literatury.

Po metodologické stránce (ať již z hlediska její deklarace v práci, tak i její aplikace na vlastní výzkum) je práce zvládnuta bez zásadních nedostatků. Autorka své metodologické volby (od výzkumných otázek až po etiku výzkumu) legitimně argumentuje a v návazné empirické části práce také dokazuje, že se jí podařilo etnografický výzkum úspěšně realizovat.

Výsledky svého výzkumu autorka strukturuje do tří podkapitol, které postupně věnuje popisu prostředí, v němž se ceremoniály odehrávají, a samotného ceremoniálu (s. 19-25), jednání aktérů a významům, které svému jednání připisují (s. 19-34), a konečně diskusi o liminálním či liminoidním charakteru saunového ceremoniálu (s. 34-47). Prezentované výsledky důsledně vychází z empirických dat – zejména z terénních poznámek (zachycujících jak pozorované jevy a neformální interview, tak autorčiny reflexe datového materiálu), doplňkově i z polostrukturovaných interview a relevantních dokumentů. Zároveň ovšem dochází k jejich interpretaci s využitím dříve představených teoretických konceptů. V rámci prezentace dat považují za ocenění hodné i zařazení nákrešů půdorysu (s. 20) a vizualizace prostoru sauny (s. 21-22), stejně jako dvou grafů vizualizujících nejprve obecný model přechodového rituálu (s. 34) a následně i proces saunového ceremoniálu (s. 35).

Celkový dojem z práce poněkud kazí její formální stránka. Již v úvodu nalezneme ve třech odstavcích dvě chyby (nadbytečné slovo „mezi“ a chybějící předložku „z“, s. 6) a tento trend v textu bohužel pokračuje (např. hned dvě chybějící čárky v 1. odstavci na s. 29). Jistá nedůslednost je v tomto ohledu patrná i na formulaci názvů podkapitol teoretické části, které vedle sebe mechanicky staví představované koncepty a jejich autory (jména autorů by bylo třeba buď uvést v genitivu nebo je alespoň umístit do závorek). Ačkoliv autorka celkově dobře pracuje s poznámkovým aparátem a důsledně odkazuje na užitou literaturu, ze seznamu literatury jí vypadly dva odkazované tituly (Heřmanský 2019 a Zandlová 2019).

Tyto formální nedostatky však nepovažují za zásadní pro hodnocení práce. Autorka předloženou prací prokázala, že je schopná provést terénní výzkum, adekvátně jej prezentovat, dění v terénu interpretovat prizmatem teorie a přitom provázat několik teorií do smysluplného rámce.

Na základě výše uvedeného se domnívám, že práce i přes zmiňované nedostatky jednoznačně splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci. Doporučuji ji proto k obhajobě a navrhuji hodnocení **výborně**.